

22. februar 2016

FM 2016/36

I henhold § 33, stk. 1 forretningsorden for Inatsisartut fremlægger jeg hermed følgende forslag til Inatsisartutbeslutning:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkerssuisut pålægges senest til FM 2017 at fremlægge en redegørelse om mulighederne for at tillægge beherskelse af det grønlandske sprog og kendskab til forhold og levevis i vort land større vægt ved besættelse af stillinger i det offentlige og i offentligt ejede virksomheder, således at der ved stillingsbesættelser tages hensyn til det grønlandske folks berettigede krav på respekt for vort sprog og vor kultur.

(Medlem af Inatsisartut, Vivian Motzfeldt - Siumut)

Begrundelse:

Jeg er vist ikke den eneste, der har alvorlige bekymringer omkring vort sprog, ligesom jeg vist heller ikke under nogen omstændigheder, kan være den eneste, der hver dag spørger mig selv om, hvordan det mon kan være, at vor samfundsorganisering har nået det stadie, hvor vi nu befinder os.

Skal man forholde sig til og tro på de forskningsmæssige udredninger, der findes herom, så er det således, at det menneske, der håndterer sit modersmål på bedste vis, også har de bedst mulige forudsætninger for, at kunne lære fremmedsprog. Nu har vi boet her i dette land i rigtig mange år sammen med udefrakommende mennesker, der ikke kommer herfra. Der har i tidens løb været mange forskellige årsager og hensigter med disse fremmede i Vort Land. Jeg vil ikke male væggen op og ned med Vort Lands historie her, men i og med, at vi nu i mange år har levet sammen med disse fremmede under de skiftende vilkår, der nu engang har været og de konsekvenser dette har medført på forskellig vis, så er tiden kommet til, at vi helt åbent diskuterer disse forhold.

Sproget er ikke kun et kommunikationsmiddel, idet sproget hænger tæt sammen med vor tænkemåde. Lige siden de gamle grækeres filosoffer levede, var det almindeligt kendt, at identiteten hænger stærkt sammen med sproget. Indbygget i sproget er således kulturen, vores livsstil og vores identitet. Vore forfædres fortællinger i form af sagn og myter, som er blevet mundtligt overleveret i tusinder af år og genfortalt om og om igen, er for længst nået frem til min mor og far, som forlængst har genfortalt disse sagn og myter til mig, ligesom jeg nu selv genfortæller disse sagn og myter til mine børn – fortællinger, der alle hører hjemme i Vort Sprog.

Her i landet lever vi i dag under vidt forskellige levevilkår, hvor vi indimellem har dage, hvor vi nærmest krystalklart ved hvor vi er og er på vej hen og hvor vi andre dage måske kommer lidt i tvivl. Et lands vigtigste hjørnesteen består i, at man har nogle klare mål og hensigter om, hvad der er vigtigt - som kan give os en sikker pejling af hvor vi er henne og hvor vi er på vej hen, ikke mindst vil vi opleve, at den respekt som vi udviser overfor andre, kommer af respekten for voret eget liv. Det menneske, der ikke har hverken hoved eller hale på sig selv og sine ønsker, mål og midler og som ikke respekterer sig selv, vil ikke kunne blive respekteret af andre.

Èt folk der respekterer sig selv; Det være sig respekterer sit sprog; som sætter sin identitet og sit lands historie højt – disse mennesker vil også blive respekteret af andre. Det kan således heller ikke være meningen, at andre mennesker skal sætte spørgsmålstegn ved om vi som folk har vilje til, at forsvare vort sprog og kultur.

Når man kigger på magtfordelingen i “Rigsfællesskabet”, så står der skrevet en del ting, der har stor betydning for vor identitet og som påvirker os fysisk og psykisk. De mange års koloniherrredømme i Vort Land, har også påvirket vor historie og det er der bl.a. kommet følgende overskrifter ud af; at såfremt Inuit ikke var blevet koloniseret af danskerne, så ville andre kolonisatorer have taget magten, hvilket ifølge visse historikere skulle medføre, at vi må udvise stor taknemmelighed for, at danskerne har taget sig så godt af os. Tja, endog så godt som en moder tager sig af sine egne børn. Men mange af disse overskrifter er skrøner, der ligger meget fjernt fra vores virkelighed, idet der nok ikke findes nogen kolonimagt, som etablerer sig, hvis ikke der er penge og magt og udbytte i udsigt.

Vore forfædre Inuit blev således beskrevet i et førstehåndsindtryk af kolonisatorerne; at vore forfædre blot var dyr, der uden uddannelse grundlæggende først skulle oplæres til mennesker. Men før disse kolonisatorer kom hertil, hvor er så Inuiternes historie?

Inuit er et stærkt folk, der altid har formået, at kunne overleve i det arktiske område, mennesker der var ekstremt dygtige til, at overleve i et barsk område og som fulgte sit fangstbytte som nomader og som ikke mindst havde finforædlet deres fangstvåben, teknologi og udstyr på højeste plan og som på dette høje niveau, uafbrudt har kunnet garantere, at ville og kunne overleve på kanten af det muliges kunst.

Man har gang på gang som undskyldning i visse konstruerede sammenhænge, fremhævet, at det at vi er meget få og er et lille folk, var et argument i sig selv. Man må her indskyde, at uagtet hvor meget vi kan have haft behov for andre til at hjælpe os, så har det ingen som helst betydning for, at vi stadig sætter vore egne værdier højest og, at vi ærer vort sprog. Da vi fik selvstyre i 2009, blev Vort Sprog det officielle sprog, hvilket blev underbygget på lovmæssigt plan, da det kom til at stå direkte i loven, men nærlæser man stillingsannoncer i dag, så kræver vi altid, at man skal være dygtig til fremmedsprog, hvorimod det under ingen omstændigheder kræves, at du skal være god til at bruge Vort eget Sprog – det grønlandske sprog. Alene der må vi spørge os selv, hvor respekten for Vort Sprog og vores kultur er henne?

Kan et folk have respekt for sig selv, hvis det er ligeglad med de grundlæggende identitetsforudsætninger som vi er født med, eller hvis vi som følge af vores samfundsforhold gang på gang, må mindes om at vi ikke er nær så meget værd, som andre folkeslag og, at vi blot er tredjerangs mennesker, der kommer fra et U-land.

Vi bruger i dag masser af penge på, at drive en administration, der kører dobbeltsproget; selv vores møde her i Inatsisartut, kører dobbeltsproget og der bruges masser af penge på simultantolkning, som man endda i flere år har gennemført uden en eneste gang, at stille det mindste spørgsmålstegn herved. Når så endelig der er en, der mander sig op til, at komme med spørgsmål hertil, så stemples vedkommende straks som fremmedhadsk og fjendtlig, overfor folk der er fremmesprogede. Kan det virkelig passe, at det altid bare skal fortsætte på den måde?

Der findes i dag rigtig mange steder, hvor vi må henvende os i det offentlige rum og hvor de ansatte kun er enstrenget dansksprogede og skulle du så vove, at give et pip på grønlandsk, så er det ikke sjældent man lige får slynget den her i hovedet: Jeg kan ikke forstå grønlandsk - og vè den arme stakkel, der vover at gøre indsigelse imod denne situation. Der er kun hån tilovers for det menneske. Sig mig engang? Vil det nogensinde ændre sig?

Er det virkelig blevet således, at vi gør så meget for de fremmede i Vort Land og for, at de nu engang skal befinde sig godt, at vi fuldstændig må tilsidesætte os selv? Er det virkelig folket Kalaallit? Skal det folk blive selvstændigt? Sig mig engang? Vil det nogensinde ændre sig?

Hvis vi ikke for altid vil befinde os i muddergrøften, så er det åbenbart nødvendigt, at skære fuldstændigt ud i pap, hvor vigtigt vort sprog og identitet er for os og erkende, at det åbenbart ikke er nok, at have en krystalklar nedskreven lovgivning herom, men, at vi åbenbart må til, at udpensle i detaljer hvordan vi forventer, man skal bruge vort sprog og vor kultur og, at vi åbenbart endnu engang må til, at diskutere hvordan det her skal videreudvikles, i medierne, i uddannelsessystemet, ude på virksomhederne, her i Inatsisartuts mødesal og ikke mindst indenfor det politiske arbejde i det hele taget.

Man kan også anlægge den synsvinkel, at der mangler penge til at videreudvikle vort sprog, så det også kan dække den teknologiske udvikling, men så er det, at det ufravigelige spørgsmål opstår: hvad er vigtigst? Er det oversættelsen fra grønlandsk til dansk, eller skal der simpelthen afsættes de nødvendige midler til, at vi løbende kan udvikle vort sprog og afsætte de nødvendige midler, til de medarbejdere der skal til?

Vi er alle vel vidende om og helt klar over, at rigtig mange mennesker her i landet sætter sig selv meget lavt og betragter sig som uden nogen værdi, hvilket ikke kan undre nogen, med den samfundsstruktur, der er fremherskende i dag. Hvis du ikke kan snakke ordentligt dansk, er der ikke brug for dig, ligesom du ikke kan blive optaget på din drømmeuddannelse, hvis dit dansk er for elendigt.

Her er et par småeksempler: Hvis du vil ind og arbejde i politiet, så vil du skulle udsættes for en optagelsesprøve, der viser dine danskkundskaber og er du for dårligt dansksproget, kan du ikke starte på en uddannelse indenfor politiet. En politibetjent skal betjene det grønlandske samfund og arbejde her i Vort Land.

Det er ikke fremmet og ukendt for nogen, at man som grønlander og med en grønlandsk kulturel baggrund starter op på en uddannelse eller på en virksomhed hvor man med det samme føler, at det at være grønlander, er noget man skal skamme sig over. Skal udvikling her forstås således, at vi må sælge vor sjæl, før vi kan deltage i udviklingen? Kan det virkelig ikke lade sig gøre, at være den man er og have sin identitet i behold og samtidig kunne sit eget sprog? Skal vi konstant famle rundt i blinde med bind for øjnene og ikke vide, hvilke værdier der nu benyttes her i Vort Land? Der bør kort sagt være sammenhæng med vor historie, det vi oplever i dag og dagen i morgen, idet vor historie, er udgangspunktet for hvem vi er i dag og respekten for vor kultur, vort sprog og vores identitet, danner det naturlige udgangspunkt for vor lyst til at være med til, at udvikle vort land.

Forholdene har udviklet sig hen i retning af, at rigtigt mange af vore landsmænd, der ellers er kompetente og dygtige nok, er blevet passive tilskuere i deres eget land, hvilket de allerede én gang for meget har fået at føle på deres krop – der er ingen som helst grund til, at gentage dette én gang mere.

Det er ikke noget særligt nyt for nogen, heller ikke for os der trods alt i Selvstyre regiet har en lovmæssig opbakning til, at kunne bruge vort sprog; at vi til et møde, så snart der blot er én fremmedsproget, så vender vi straks vort sprog ryggen og begynder at snakke dansk. Det gør vi for, at lette situationen for de fremmedsprogede, men det er os der taber. Hvor mange år endnu har man

tænkt sig, at lette situationen for de fremmedsprogede der er i klart mindretal her? Grænsen her er overskredet for længst.

Vores nationalitet, vor identitet og vor kultur, er vort grundlag for, at kunne udvikle os, samtidig med, at viljen til, at udvikle os, skal komme derfra og få os til, at rejse os og rette os ind til, at kunne køre på de skinner der allerede er lagt for længst.

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser:

Det vurderes at udarbejdelsen af analysen samlet set vil koste omkring et AC årsværk af 500.000 kr. Dette indbefatter midler til oversættelse mv. Det er tillige forventeligt at der under udarbejdelsen af analysen skal anvendes administrative ressourcer til, at være i faglig dialog med relevante eksterne parter om indholdet i analysen. Det kan i den forbindelse ikke udelukkes, at der skal inddrages særlig specialviden fra eksperter, hvilket kan pålægge administrationen yderligere udgifter.

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser overfor de private næringsdrivende:

Forslaget forventes ikke at påvirke det private erhvervsliv.

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser overfor borgerne

Forslaget forventes ikke at påvirke borgerne.